

PREDNACRT

Na osnovu člana 16. Zakona o upravi („Službeni glasnik BiH“ br. 32/02 i 102/09), člana 48. alineja 4. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, „Službeni glasnik BiH“ br. 59/07 i 59/09), člana 6. i člana 12. Statuta Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta („Službeni glasnik BiH“, br. 86/09), direktor Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta uz saglasnost Upravnog odbora Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta, sa ___ sjednice, održane _____ godine, donio je

PREPORUKE O KRITERIJIMA ZA LICENCIRANJE VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA I STUDIJSKIH PROGRAMA U BOSNI I HERCEGOVINI

1. UVOD

Ovim preporukama uređuju se kriteriji za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa na osnovu kojih nadležne obrazovne vlasti usklađuju svoje akte.

Kriteriji za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa predstavljaju uslove koje:

- visokoškolska ustanova u osnivanju treba ispuniti kako bi dobila licencu - odgovarajući akt kojim se odobrava rad visokoškolskih ustanova,
- postojeća visokoškolska ustanova treba ispuniti kako bi dobila licencu - odgovarajući akt kojim se odobrava izvođenje novog studijskog programa.

Kriteriji za licenciranje se odnose na visokoškolske ustanove i studijske programe, a obuhvataju ljudske, prostorne i materijalno-tehničke resurse.

2. KRITERIJI ZA LICENCIRANJE VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA

2.1. Ljudski resursi

Nadležne obrazovne vlasti propisuju minimalne kvantitativne kriterije za ljudske resurse, odnosno za akademsko i administrativno-tehničko osoblje.

2.1.1. Akademsko osoblje

- a) Za svaki studijski program koji se realizuje visokoškolska ustanova obezbjeđuje 2/3 akademskog osoblja u nastavi sa punim radnim vremenom od ukupnog broja akademskog osoblja potrebnog za izvođenje nastave na svim obaveznim i izbornim predmetima, za sva tri ciklusa studija,

- b) Predavanja na studijskom programu izvode docenti, redovni profesori, vanredni profesori, profesori emeritusi, akademici, koji imaju najmanje jedan rad objavljen ili prihvaćen za objavljivanje u međunarodnim časopisima sa SCI liste,
- c) Akademsko osoblje u radnom odnosu sa nepunim radnim vremenom -50 %, računa se kao polovina uposlenika sa punim radnim vremenom,
- d) Maksimalno sedmično opterećenje akademskog osoblja utvrđuje nadležna obrazovna vlast,
- e) Prilikom utvrđivanja ispunjenosti kadrovskih uslova na studijskim programima iz oblasti biomedicine i zdravstva, akademsko osoblje kliničkih grana medicinskih nauka koje je na visokoškolskoj ustanovi u radnom odnosu sa nepunim radnim vremenom, a ima zaključen ugovor o radu i sa visokoškolskom ustanovom i sa zdravstvenom ustanovom kliničkog statusa smatraće se akademskim osobljem sa punim radnim vremenom.

2.1.2. Administrativno-tehničko osoblje

- a) Visokoškolska ustanova obezbjeđuje broj radnika za administrativno–tehničke poslove u skladu sa normama nadležne obrazovne vlasti.

2.1.3. Nastavne grupe

- a) Nastavnu grupu čine svi studenti upisani na određeni studijski program iste godine studija koji zajedno pohađaju predavanja na predmetima tog studijskog programa,
- b) Za nastavne predmete iz studija bimedice i zdravstva, prirodnih, biotehničkih i tehničkih nauka maksimalan broj studenata u nastavnoj grupi je 70, a na vježbama 15 studenata,
- c) Za nastavne predmete iz studija društvenih i humanističkih nauka maksimalan broj studenata u nastavnoj grupi je 100, a na vježbama 30 studenata,
- d) Za nastavne predmete iz studija umjetnosti i sporta maksimalan broj studenata u nastavnoj grupi je 30, a na vježbama 5 studenata.

2.2. Prostorni kapaciteti

- a) Visokoškolska ustanova ispunjava prostorne uslove ukoliko je:
  - Prostor visokoškolske ustanove u funkciji namjene za koju je ustanova osnovana i u skladu sa specificnostima studijskog programa koji se realizuje.
  - Struktura poslovnog prostora zadovoljavajuća za odvijanje nastavno-naučnog rada sa dovoljnim brojem sjedećih mjesta.
  - Minimum potrebnog korisnog učioničkog prostora po jednom upisanom redovnom studentu, a prema naučnim oblastima sljedeći:
    - prirodne nauke.....2,5 m²
    - tehničke nauke, inženjerstvo i tehnologija .....3,5 m²
    - biomedicinske, medicinske i zdravstve nauke .....4,5 m²

- društvene nauke 1,5m²
- humanističke nauke.....1,5 m²
- umjetnost i sport.....6.0 m²

- b) Prilikom utvrđivanja ispunjenosti prostornih uslova za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja za vanredne studente se uzima 50% od minimalno propisanih uslova iz stava a) i ne uzimaju se u obzir studenti koji imaju status apsolvenata.
- c) Invalidnim licima je omogućen nesmetan pristup objektu i kretanje po objektu gdje se izvodi nastava, dovoljan prostor za manevrisanje invalidskim kolicima ispred ulaznih vrata, rukohvat u propisanoj visini, propisanu dimenziju vrata, te ostali uslovi u skladu sa važećom zakonskom regulativom u toj oblasti.
- d) Visokoškolska ustanova obezbjeđuje adekvatne prostorije koje kapacitetom, veličinom i opremom definisanom nastavnim programima, odgovaraju specifičnostima studijskih programa koji se realizuju na ustanovi i potrebama studenata: učionički prostor, bibliotečki i čitaonički prostor, kabinete za akademsko osoblje u radnom odnosu sa punim radnim vremenom, zbornicu za preostalo nastavno osoblje, prostor za rad tijela visokoškolske ustanove, prostorije studentskog predstavničkog tijela, prostorije administrativnih službi ustanove, ostali zajednički višenamjenski prostor kao što su sale za sastanke, prijem posjetilaca, hodnici, skladišta, ostave, arhiva, liftovi, stepeništa i drugo. Adekvatnost prostora za rad utvrđuje nadležna inspekcija.
- e) Visokoškolska ustanova za studijske programe I ciklusa studija iz prirodnih, tehničkih, biotehničkih, biomedicinskih i zdravstvenih nauka raspolaže sa najmanje jednom laboratorijom sa 15 mjesta na svakih 300 upisanih studenata.
- f) Visokoškolska ustanova može sklopiti ugovor o poslovnoj saradnji za obavljanje svojih djelatnosti sa institucijama za koje druga ugovorna strana ima registrovanu djelatnost i akreditaciju.
- g) Visokoškolska ustanova obezbjeđuje čitaonice za grupni rad i individualno učenje, sa brojem stolica od najmanje 10% od ukupnog broja redovnih studenata i to računajući da je studentu potrebna korisna površina od 1,2 m², u skladu sa radom u smjenama.
- h) Visokoškolska ustanova obezbjeđuje odvojene sanitarne čvorove za muške i ženske korisnike, i to minimalno jedan sanitarni čvor na svakih 50 studenata.

2.3. Materijalno-tehnički resursi

Visokoškolska ustanova ispunjava propisane kvantitativne kriterije za materijalno-tehničke resurse i to za bibliotečke i informatičke.

2.3.1. Bibliotečki resursi

- a) Biblioteka visokoškolske ustanove vrstom i obimom bibliotečke građe obezbjeđuje neophodnu podršku nastavnom procesu, naučnoistraživačkom i umjetničkom radu iz oblasti iz kojih se izvode studijski programi.

Bibliotečku građu čine:

- zbirka obavezne literature,

- zbirka dodatne literature,
  - referentna zbirka - rječnici, priručnici, enciklopedije i dr.
- b) Zbirka periodičnih publikacija bibliotečke jedinice obavezne i dodatne literature čine referentna domaća i strana, stručna i naučna literatura u štampanom i/ili elektronskom obliku, u obliku zvučnog zapisa, slikovnog zapisa koja sadržajem podržava nastavni plan i program studija i realizaciju studijskog programa, uz adekvatnu zastupljenost literature iz uskostručnih predmeta na studijskom programu.
  - c) Obavezna literatura je obezbijedena u količini od minimalno 10% od broja studenata koji slušaju predmet.
  - d) U bibliotečkom fondu su obezbijedene minimalno tri bibliotečke jedinice dodatne literature po studentu.
  - e) Svaka bibliotečka jedinica je obilježena registarskim brojem i pečatom visokoškolske ustanove.
  - f) Visokoškolske ustanove mogu sklapati sporazume o saradnji za podršku realizaciji studijskog programa putem korištenja i razmjene bibliotečke građe, ali taj fond ne ulazi u ukupan fond bibliotečke građe.
  - g) Biblioteka ima uspostavljen registar bibliotečke građe u skladu sa standardima rada stručnih biblioteka.
  - h) Visokoškolska ustanova obezbjeđuje referentne stručne i naučne časopise sa određenim IF.
  - i) Svaki student pri upisu u biblioteku treba dobiti lozinku za pristup mrežnim izvorima daljinski dostupne građe i upute za korištenje bibliotečkog fonda, informatičkih i tehničkih sredstava dostupnih u prostoru biblioteke i čitaonice.
  - j) Biblioteka ima direktan pristup digitalnim bibliotekama i naučnim bazama podataka.

2.3.2. Informatički resursi

2.3.2.1. Oprema

- a) Visokoškolska ustanova raspolaže sa najmanje jednom računarskom učionicom sa 20 računara sa pristupom internetu na svakih 300 upisanih studenata.
- b) Visokoškolska ustanova obezbjeđuje najmanje jedan računar i jedan projektor u svakoj učionici; za akademsko osoblje u radnom odnosu s punim radnim vremenom jedan računar po osobi, u kabinetu ili prenosivi računar; jedan računar u prostoriji studentskog predstavničkog tijela.
- c) Jedan računar na 300 studenata u čitaoničkim prostorima na visokoškolskoj ustanovi, radi omogućavanja uvida korisnicima biblioteke u ukupan sadržaj s kojim biblioteka raspolaže. Jedan računar na 1000 studenata na pristupačnom mjestu u zgradi, pomoću kojeg studenti mogu obaviti osnovne radnje koje od njih svakodnevno zahtijeva nastavno-naučni proces (prijavljivanje ispita, informisanje sa matične web stranice i dr.).
- d) U ukupan broj računara na ustanovi, pored gore navedenih, ubrajaju se i računari u kancelarijama administrativnog osoblja.

2.3.2.2. Mreža

- a) Visokoškolska ustanova ima obezbijedenu stalnu širokopojasnu internet konekciju.
- b) Računari u računarskim učionicama i prostorima za akademsko i neakademsko osoblje te prostorijama studentskih predstavničkih tijela su umreženi i imaju pristup širokopojasnom internetu.
- c) Na visokoškolskoj ustanovi i svakoj organizacionoj jedinici koja ima zasebnu zgradu, obezbjeđene su pristupne tačke/lokacije na kojima je spojenim uređajima, opremljenim za bežičnu komunikaciju, omogućen pristup internetu i to minimalno tri pristupne tačke: na prikladnom prostoru u zgradi, u administrativnim prostorijama visokoškolske ustanove i u čitaoničkom prostoru.
- d) Visokoškolska ustanova ima obezbijedenu propusnost mreže, određivanjem prioriteta propusnosti mreže prilikom izbora jednog ili više protoka podataka, tako da ostali protok podataka ne trpi smanjenu propusnost.

2.3.2.3. Softveri

- a) Visokoškolska ustanova obezbjeđuje na svim računarima odgovarajuće licencirane sistemske softvere,
- b) Visokoškolska ustanova obezbjeđuje adekvatnu tehničku i softversku zaštitu za računarsku opremu i sigurnost podataka visokoškolske ustanove i studenata.

3. LICENCIRANJE STUDIJSKIH PROGRAMA

3.1. Obaveznost licenciranja studijskih programa

Nadležna obrazovna vlast licencira sve studijske programe, na sva tri ciklusa studija, u skladu sa kriterijima za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa. Postupak licenciranja studijskih programa na organizacionim jedinicama van sjedišta visokoškolske ustanove, provodi se na isti način kao za rad ustanove u sjedištu visokoškolske ustanove.

3.2. Podnošenje zahtjeva za licenciranje

Visokoškolska ustanova koja je dobila Odluku o osnivanju podnosi zahtjev za licenciranje predloženih studijskih programa.

Uz zahtjev dostavlja:

- elaborat o opravdanosti izvođenja studijskog programa,
- studijski program i dokaze o podudarnosti studijskog programa u većem dijelu sa najmanje tri studijska programa koji se izvode na akreditovanim visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini i u zemljama potpisnicama Bolonjske deklaracije,
- dokaz o radnom odnosu sa punim radnim vremenom nastavnika i saradnika za sve godine studija na kojima visokoškolska ustanova planira izvoditi nastavu u skladu sa kriterijima za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa,
- odluke o izboru akademskog osoblja u zvanje,
- nastavni plan studijskog programa sa odlukom o utvrđivanju odgovornih nastavnika za izvođenje nastave na tom studijskom programu,

- pregled opterećenja nastavnika, angažovanih na novom studijskom programu, na ostalim studijskim programima koji se izvode na toj visokoškolskoj ustanovi,
- podatke o poslovnom prostoru u kojem će visokoškolska ustanova izvoditi studijski program, proporcionalno broju studenata koje namjerava upisati na taj studijski program i matičnoj oblasti obrazovanja,
- dokaz o izvorima osiguranih finansijskih sredstava za izvođenje nastave za najmanje jednu generaciju studenata,
- sporazum sa drugom licenciranom i akreditovanom visokoškolskom ustanovom o preuzimanju studenta u slučaju prestanka izvođenja studijskog programa za nastavljavanje i završetak studija na istom ili srodnom studijskom programu,
- dokaz o uplaćenim sredstvima za sprovođenje postupka licenciranja.

3.3. Ekspertiza elaborata ili drugog odgovarajućeg akta o opravdanosti izvođenja studijskog programa

U postupku licenciranja nadležna obrazovna vlast posebnu pažnju posvećuje ekspertizi dostavljenog elaborata ili drugog odgovarajućeg akta o opravdanosti izvođenja novog studijskog programa. Razlozi za izvođenje novog studijskog programa su usmjereni ka potrebama tržišta rada i utemeljeni na realnim, lako dostupnim i provjerljivim podacima iz relevantnih izvora.

Elaborat o opravdanosti izvođenja novog studijskog programa sadrži najmanje:

- dokaz o opravdanosti izvođenja novog studijskog programa, odnosno o postojanju opšte društvene potrebe za obrazovanjem određenog kadra,
- prijedlog studijskog programa,
- stručni, akademski odnosno naučni naziv koji se stiče završetkom studija,
- dokaz o ispunavanju ljudskih, prostornih i materijalnotehničkih uslova propisanih kriterijima za licenciranje,
- procjenu i izvore potrebnih finansijskih sredstava za osnivanje i izvođenje novog studijskog programa i dokaz o obezbijedenosti sredstava za rad i
- ostale podatke značajne za izvođenje novog studijskog programa.

Ukoliko studijski program predviđa vanredni studij kao način izvođenja nastave Pravilima studiranja uređuje posebne uslove koji se odnose na način izvođenja, potrebno vrijeme, obaveze studenata i dinamiku studiranja.

3.4. Sastav komisije koja daje stručno mišljenje o opravdanosti izvođenja studijskog programa

Nadležna obrazovna vlast formira komisiju koja daje mišljenje o opravdanosti izvođenja novog studijskog programa. Komisiju čine predstavnici akademskog osoblja koji imaju izbor u naučno-nastavno, odnosno umjetničko-nastavno zvanje iz odgovarajuće oblasti, studenata i privrednog sektora. Nadležna obrazovna vlast može po potrebi u ekspertizu uključiti i druga tijela (savjete, agencije, nadležna resorna ministarstva, predstavnike privrede i sl.).

U slučaju negativnog mišljenja o opravdanosti izvođenja novog studijskog programa, nadležna obrazovna vlast donosi rješenje o odbijanju zahtjeva.

3.5. Komisija za izradu nastavnog plana i programa

Ukoliko je mišljenje o opravdanosti izvođenja studijskog programa pozitivno, podnosilac zahtjeva formira komisiju za izradu nastavnog plana i programa.

Komisiju čine:

- istaknuti predstavnici akademskih i naučnih radnika i stručnjaka iz odgovarajuće naučno-nastavne, odnosno umjetničko-nastavne oblasti, koja će se realizirati na visokoškolskoj ustanovi i u skladu sa zvanjima koja se stiču završetkom studija, te
- predstavnici privrede i prakse,
- po potrebi i drugi učesnici.

3.6. Zadaci komisije za izradu nastavnog plana i programa

Pored izrade nastavnog plana i programa, ova komisija donosi i:

- opšti akt o pravilima studiranja,
- nacrt statuta,
- objavljuje konkurs za prijem akademskog osoblja,
- vrši izbor akademskog osoblja za sve uže naučne, odnosno umjetničke oblasti ili nastavne predmete,
- predlaže broj studenata za upis u prvu godinu studija,
- obavlja i druge poslove koje odredi osnivač visokoškolske ustanove, odnosno nadležni obrazovni organ u skladu s zakonom i drugim propisima.

3.7. Minimalan sadržaj studijskog programa

Studijski program koji se licencira u strukturi sadrži minimalno:

- naziv i ciljeve studijskog programa,
- vrstu studija i ishode učenja,
- stručni, akademski odnosno naučni naziv koji se stiče završetkom studijskog programa,
- obim studija izražen u ECTS bodovima,
- uslove za upis na studijski program,
- način izvođenja studija,
- potrebno vrijeme za izvođenje pojedinih oblika studija,
- kriterije i uslove prenosa ECTS bodova,
- preduslove za upis pojedinih predmeta ili grupe predmeta,
- uslove za prelazak sa drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih studija,
- način izbora predmeta iz drugih studijskih programa,
- nastavni plan i program studijskog programa,
- te ostala pitanja od značaja za izvođenje studijskog programa.

3.8. Minimalan sadržaj nastavnog plana i programa

Nastavni plan i program sadrži minimalno:

- pregled obaveznih i izbornih predmeta,
- okvirni sadržaj nastavne materije za svaki od predmeta, poželjno podijeljenu prema broju sedmica/nastavnih jedinica u sklopu jednog semestra,
- opterećenje studenta po predmetu,
- opterećenje za svaki predmet iskazano u ECTS bodovima,
- načine provjere i vrednovanja kontinuiranog sticanja znanja studenta,
- bodovnu ECTS vrijednost završnog rada na sva tri ciklusa studija,
- metode osiguranja kvaliteta,
- obaveznu literaturu i dopunsku literaturu za svaki pojedini predmet koja po sadržaju podržava realizaciju predmeta,
- navedenu obaveznu i specifičnu opremu za izvođenje studijskog programa/predmeta prema zahtjevima naučne oblasti/naučnog polja/uže naučne oblasti/grane.

3.9. Dodatni dokazi uz studijski program koji se licencira

Nadležna obrazovna vlast propisuje da se uz studijski program koji se licencira prilaže:

- dokaz da je svrha studijskog programa u skladu sa strategijom, misijom i vizijom visokoškolske ustanove,
- dokaz da je struktura studijskog programa u skladu sa bolonjskim principima,
- dokaz o usklađenosti ishoda učenja sa savremenim zahtjevima u naučnoj oblasti, međunarodnim iskustvima i zahtjevima tržišta i
- dokaz o podudarnosti u većem dijelu sa studijskim programima iz najmanje tri licencirane i akreditirane visokoškolske ustanove iz Bosne i Hercegovine i zemalja potpisnica Bolonjske deklaracije.

3.10. Postupak ocjene ispunjenosti kriterija za licenciranje studijskih programa

Nadležna obrazovna vlast propisuje postupak ocjene ispunjenosti kriterija za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa, radi utvrđivanja:

- odgovornosti i uloge svakog od učesnika postupka,
- načina podnošenja zahtjeva,
- roka za podnošenje zahtjeva,
- potrebne dokumente koji se podnose uz zahtjev, a kojim se dokazuje ispunjenost kriterija za licenciranje,
- sadržaje elaborata o opravdanosti izvođenja novog studijskog programa sa prijedlogom nastavnog plana i programa,
- načina imenovanja i rada komisije stručnjaka za ocjenu ispunjenosti kriterija za licenciranje studijskog programa,
- te druga pitanja u cilju racionalnog, transparentnog i efikasnog postupka licenciranja studijskog programa.

3.11. Učesnici procesa ocjene ispunjenosti kriterija za licenciranje

Nadležna obrazovna vlast propisuje da su učesnici postupka:

- a) visokoškolska ustanova,
- b) komisija stručnjaka za ocjenu ispunjenosti kriterija za licenciranje
- c) nadležna obrazovna vlast.

3.12. Zadaci komisije stručnjaka

Nadležna obrazovna vlast imenuje komisiju stručnjaka koja u toku posjete visokoškolskoj ustanovi utvrđuje ispunjenost kriterija za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa. Komisija utvrđuje minimalno: status ustanove, studijske programe, povezanost nastavne i naučno/istraživačke komponente studijskog programa, stepene i diplome koji se mogu dodjeljivati, ispunjenost ljudskih, prostornih i materijalno-tehničkih kriterija, te maksimalni broj studenata koji se mogu upisati na licencirani studijski program.

Komisija stručnjaka u odlučivanju uzima u obzir i dosadašnja iskustva visokoškolske ustanove u izvođenju sličnih studijskih programa.

3.13. Kodeks ponašanja članova komisije stručnjaka

Nadležna obrazovna vlast u cilju profesionalnog, objektivnog i nezavisnog rada komisije stručnjaka, donosi kodeks ponašanja članova komisije stručnjaka i propisuje da članovi komisije stručnjaka dostavljaju nadležnoj obrazovnoj vlasti potpisanu izjavu o nepostojanju bilo kojeg sukoba interesa.

3.14. Obrazac izvještaja

Nadležna obrazovna vlast propisuje obrazac izvještaja komisije stručnjaka, koji u strukturi minimalno sadrži:

- Podatke o visokoškolskoj ustanovi, organizacionim jedinicama i studijskim programima,
- analizu i ocjenu ispunjenosti kriterija koji se odnose na ljudske, prostorne i materijalno-tehničke resurse, te nastavni plan i program studijskog programa koji se ocjenjuje,
- konačno mišljenje komisije stručnjaka o ishodu licenciranja i
- podatke o članovima komisije stručnjaka.

3.15. Akt kojim se odobrava izvođenje novog studijskog programa

Nadležna obrazovna vlast na osnovu pozitivnog mišljenja komisije stručnjaka, donosi odgovarajući akt kojim se odobrava izvođenje novog studijskog programa. Akt donesen u tekućoj akademskoj godini, vrijedi za upis studenata na studijski program za sljedeću akademsku godinu.

3.16. Relicenciranje

Nadležna obrazovna vlast propisuje odgovarajućim aktom periodičnu provjeru ispunjenosti kriterija licenciranih studijskih programa.

3.17. Akreditacija i reakreditacija

Zahtjev za akreditaciju studijskog programa može podnijeti samo akreditovana visokoškolska ustanova. Prilikom podnošenja zahtjeva za akreditaciju ili reakreditaciju studijskog programa potrebno je dostaviti dokaz da studijski program ispunjava uslove kriterija za licenciranje ne starije od tri mjeseca prije podnošenja zahtjeva za akreditaciju ili reakreditaciju.

4. ZAVRŠNE ODREDBE

Nadležna obrazovna vlast može propisati i dodatne kriterije za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa, koji se odnose na ljudske, prostorne i materijalno-tehničke resurse, od kriterija navedenih u ovim Preporukama.

Ove Preporuke primjenjuju se za novoosnovane i postojeće visokoškolske ustanove. Visokoškolske ustanove koje ne ispunjavaju navedene kriterije dužne su ih postići do obaveznog pokretanja postupka za reakreditaciju

Ove Preporuke stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine". Stupanjem na snagu ovih Preporuka prestaju da važe Preporuke o kriterijima za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 13/12)

Broj:

Direktor

Banja Luka, _____ .2016.godine

_____
Prof.dr Enver Halilović

OBRAZLOŽENJE

I PRAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE PREPORUKA O KRITERIJIMA ZA LICENCIRANJE VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA I STUDIJSKIH PROGRAMA U BOSNI I HERCEGOVINI

Pravni osnov za donošenje Preporuka o kriterijima za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa u Bosni i Hercegovini sadržan je u članu 48. alineja 4) Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“ br. 59/07 i 59/09), članu 6. i članu 12. Statuta Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta („Službeni glasnik BiH“ br. 86/09).

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE PREPORUKA

Razlozi za donošenje Preporuka o kriterijima za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa u Bosni i Hercegovini temelji se na stvarnim potrebama za utvrđivanje jasnih, transparentnih i pristupačnih kriterijuma za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa u Bosni i Hercegovini zbog različito uređene ove oblasti na teritoriji BiH, zatim što prethodne Preporuke nisu bile jednako prihvaćene od nadležnih obrazovnih vlasti te iste predstavljaju važan preduslov za proces akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa u Bosni i Hercegovini.

III USKLAĐIVANJE PROPISA SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

Pri izradi propisa nije bilo posebnih zahtjeva za usklađivanjem sa evropskim zakonodavstvom budući da tekst propisa prati odredbe Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini koji inkorporira zahtjeve visokog obrazovanja u skladu sa ciljevima Bolonjskog procesa.

IV OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Navedenim dokumentom uređuju se kriteriji za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa na osnovu kojih nadležne obrazovne vlasti usklađuju svoje akte.

Data je preporuka da nadležno obrazovne vlasti propišu minimalne kvantitativne kriterije za ljudske, prostorne i materijalno-tehničke resurse, te studijske programe.

- a) Ljudski resursi se odnose na akademsko osoblje u radnom odnosu sa punim radnim vremenom za izvođenje nastave, sedmičnu normu angažiranog akademskog osoblja, administrativno-tehničko osoblje u radnom odnosu sa punim radnim vremenom prema statusu visokoškolske ustanove, maksimalan broj studenata u nastavnim grupama prema naučnij oblasti i druge kvantitativne ili kvalitativne kriterije u cilju kvalitetnijeg rada visokoškolske ustanove.
- b) Prostorni resursi se odnose na minimum potrebnog korisnog učioničkog prostora za jednog studenta prema naučnoj oblasti, kvalitativne ili kvantitativne kriterije u cilju kvalitetnijeg rada visokoškolske ustanove (adekvatne prostorije koje kapacitetom, veličinom i opremom definisanom nastavnim programima, odgovaraju specifičnostima

studijskih programa koji se realizuju na ustanovi i potrebama studenata, nesmetan pristup i kretanje invalidnim licima kroz objekat visokoškolske ustanove i sl.).

- c) Materijalno-tehnički resursi se odnose na bibliotečke resurse koje podrazumjevaju minimalan broj bibliotečkih jedinica iz oblasti iz kojih se izvode studijski programi ovisno o statusu visokoškolske ustanove i minimalan broj naučnih, odnosno stručnih časopisa iz oblasti iz kojih se izvode studijski programi ovisno o statusu visokoškolske ustanove, na koji je visokoškolska ustanova pretplaćena. Informatički resursi obuhvataju minimalan broj računarskih učionica, minimalan broj studenata po jednom računaru u skladu sa specifičnostima studijskih programa.

U navedenom dokumentu data je preporuka nadležno obrazovnim vlastima da licencira sve studijske programe, na sva tri ciklusa studija, u skladu sa kriterijima za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa. Postupak licenciranja studijskih programa na organizacionim jedinicama van sjedišta visokoškolske ustanove, provodi se na isti način kao za rad ustanove u sjedištu visokoškolske ustanove. U cilju dobijanja stručnog mišljenja o opravdanosti izvođenja novog studijskog programa u postupak licenciranja, nadležna obrazovna vlast uključe komisiju stručnjaka koju čine stručnjaci, odnosno istaknuti predstavnici akademske zajednice iz odgovarajuće naučno-nastavne, odnosno umjetničko-nastavne oblasti iz koje su predloženi studijski programi.

U zavisnosti od studijskog programa, nadležna obrazovna vlast može u postupak licenciranja uključiti i druga tijela, savjeti, agencije, nadležna resorna ministarstva i predstavnici privrede i prakse.

Data je preporuka da nadležno obrazovne vlasti definiraju periodičnu provjeru ispunjenosti kriterija licenciranih visokoškolskih ustanova i studijskih programa, te da zahtjev za akreditaciju studijskog programa može podnijeti samo akreditovana visokoškolska ustanova, Prilikom podnošenja zahtjeva za akreditaciju ili reakreditaciju studijskog programa potrebno je dostaviti dokaz da studijski program ispunjava uslove kriterija za licenciranje.

U završnim odredbama propisano je da Preporuke stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“. Stupanjem na snagu ovih preporuka prestaje da važe Preporuke o kriterijima za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj: 13/12)

V KONSULTACIJE U IZRADI PROPISA

Nakon provedenog postupka javnih konsultacija navest će se razlozi eventualnih prihvatanja ili odbijanja pristiglih komentara.

VI FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje Preporuka nisu potrebna posebna finansijska sredstva.

VII PREISPITIVANJE PREPORUKA Preispitivanju Preporuka pristupiće se u zavisnosti od njegove primjene u praksi, i eventualnih inicijativa nadležnih obrazovnih vlasti u BiH.